

Rettferdighet og matematikk

Rettferdighet er utenkelig uten matematikk. Alle systemer som er laget for å bidra til rettferdighet, som trykkesystemer, skattesystemer, valgordninger og internasjonale handelsavtaler, er avhengige av matematiske modeller. Det samme gjelder regler i spill og idrett. Matematikk finnes overalt.

Verden er fortsatt urettferdig. Urettferdigheten finnes i det små og i det store; i barns hverdag og i fordelingen av goder og byrder i verden. Matematikk er avgjørende for å avdekke denne urettferdigheten og å finne løsninger på den. Noen ganger er enkel statistikk tilstrekkelig for å vise hva som er urettferdig. Andre ganger kan urettferdigheten være skjult i komplekse formler eller datasystemer som menigmann ikke kan kontrollere. I slike tilfeller er matematikkunnskap en forutsetning for å kunne stille de kritiske spørsmålene som trengs. Matematisk kunnskap gir makt og mangel på slik kunnskap kan føre til maktesløshet.

Klimaproblemet er et eksempel på dette. Forskning som dokumenterer klimaproblemene og modeller som viser hvordan situasjonen kan utvikle seg i framtida, inneholder mye matematikk. Tiltak for å motvirke klimaproblemene bygger på modeller og utformes ved hjelp av matematikk. Hvor mye mer vindkraft må bygges ut for å få til en grønn omstilling? Hvor

klimavennlige er elbiler? Hvor stor andel av byrdene ved nye klimatiltak mener vi at de fattigste landene i verden skal bære? Ingen av disse spørsmålene kan besvares uten matematikk, og ingen kan besvares med matematikk alene.

Matematikkfaget spiller en sentral rolle i å avdekke urettferdighet og å finne løsninger som kan bidra til rettferdighet. Men faget kan også oppleves urettferdig for elevene. Det er en kunst å tilpasse undervisningen slik at alle får godt utbytte av faget og å fange opp og framheve elevenes gode strategier, slik at elevene får tro på seg selv som aktive deltakere i matematikken.

Dette temanummeret inneholder artikler om barns syn på rettferdighet, om rettferdighet i valg og spill, om rettferdighet i klimaproblematikk og programmering, og om sosial rettferdighet. Sammen gir disse artiklene et rikt bilde av sammenhengene mellom rettferdighet og matematikk. Vi ønsker oss fortsatt flere artikler om arbeid med rettferdighet i klasserom på ulike trinn, fra lærere over hele landet.

Vi ønsker alle Tangentens lesere en god sommer, og en god opplevelse til alle som skal delta på sommerkonferansen.